

Doble ració d'història

XAVIER BESALÚ

Uns editors valents, benemèrits i decidits, aquests de Pagès, que, 75 anys després del desastre de 1939, s'embarquen en l'empresa, malauradament encara pendent, de reconèixer, rehabilitar i fer presents els homes i dones que es van veure forçats a deixar el seu país, que, sense ells, va esdevenir encara més eixorc i empobrit. La maleta —aquella maleta de Miquel Santaló, que va romandre tants anys tancada i oblidada, i que ara és al Museu de l'Exili de la Jonquera— n'és, potser, el símbol més pregona.

La col·lecció «La Maleta de l'Exili» ha arrencat amb dos títols que tenen empremta gironina: Miquel Santaló (1887-1962) fou professor de geografia de l'Escola Normal de Girona, el primer alcalde republicà de la ciutat i diputat a Madrid. Josep Maria Murià i Romaní (1907-1999), tot i ser fill de Barcelona, és un escalenc d'adopció. Políticament sempre va ser un independentista en termes d'avui que, a

Mèxic —on va promoure i publicar esforçadament el *Butlletí del Centre Català de Guadalajara* entre 1961 i 1976—, es va definir com «un català sense partit, però amb pàtria».

Del llibre sobre Miquel Santaló n'ha tingut cura Salomó Marquès, i consta de dues parts ben diferenciades: una biografia (63 pàgines), on es fan paleses les dues grans passions de Santaló: la pedagògica i la política. Pel que fa a la primera, val la pena remarcar la seva formació a Madrid, França, Bèlgica i Suïssa, en una època de gran efervescència pedagògica. I, pel que fa a la segona, que va ser dues vegades ministre de la República, la primera el 1933 i la segona ja a l'exili, entre 1945 i 1947; i que, tant a França com a Mèxic, es va lliurar gairebé amb cos i ànima a l'activitat política.

La segona part (84 pàgines) és una antologia de textos, presentats en cinc apartats: el pare de família, que conté diverses cartes a la seva esposa i filles; el mestre i professor, amb alguns articles que posen de relleu el seu taran-

MARQUÈS, Salomó
Miquel Santaló i Parvorell. Professor i polític republicà

Col·lecció: La Maleta de l'Exili, n. 1
Pagès editors. Lleida, 2015
159 p.

nà progressista; el polític i ciutadà, on s'han seleccionat textos de renovada actualitat («El problema del nacionalisme és un problema de llibertat... Tan

La poesia honesta

ASSUM GUARDIOLA

A *Desig de llum i d'ombra*, Jordi Serra i Garrido presenta quaranta-set poemes provinents de tres poemaris —*Març*, *Ombra* i *Dir*—, i hi inclou, a més a més, tota una sèrie de fotografies en blanc i negre. La voluntat del poeta sembla clara: presentar uns poemes que es projecten llum i ombra entre si (valgui la redundància amb el títol del poemari) i reblar-ho amb aquestes fotografies que donen un ressò de significat més al que ha expressat en els versos.

SERRA I GARRIDO, Jordi
Desig de llum i d'ombra

Editorial Gregal, Col·lecció Poesia. 125 p.
Octubre 2014
132 p.